

МОЗ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ЦЕНТР НАУКОВОЇ МЕДИЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ
ТА ПАТЕНТНО ЛІЦЕНЗІЙНОЇ РОБОТИ
(УКРМЕДПАТЕНТІНФОРМ)

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЛИСТ

про наукову (науково-технічну) продукцію, отриману за результатами наукової, науково-технічної та науково-організаційної діяльності підприємств, установ, організацій Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства освіти і науки України, Національної академії медичних наук України призначену для практичного застосування у сфері охорони здоров'я

м. Київ

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
Український центр наукової медичної інформації
та патентно-ліцензійної роботи
(Укрмедпатентінформ)

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЛИСТ

ПРО НОВОВВЕДЕННЯ В СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

№ 110 - 2020

Випуск з проблеми
«Гігієна навколишнього середовища»
Підстава: витяг ЕПК
«Гігієна навколишнього
середовища»
Протокол №1 від 07.07.20 р.

НАПРЯМ ВПРОВАДЖЕН
ГІГІЄНА НАВКОЛИШНЬОГО
СЕРЕДОВИЩА

ОЦІНКА ОБІЗНАНОСТІ БАТЬКІВ ЩОДО ОСНОВ
РАЦІОНАЛЬНОГО ХАРЧУВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

УСТАНОВИ-РОЗРОБНИКИ:

ДЕРЖАВНА УСТАНОВА
«ІНСТИТУТ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я
ім. О. М. МАРЗЄВА НАМН УКРАЇНИ»

УКРМЕДПАТЕНТИНФОРМ
МОЗ УКРАЇНИ

м. Київ

А В Т О Р И:

д. мед. н. ПЛАТОНОВА А.Г.,
к. мед. н. ЯЦКОВСЬКА Н.Я.,
ШКАРБАН К.С.
САЄНКО Г.М.

Суть впровадження: встановлення рівня гігієнічних знань батьків щодо харчування дітей дошкільного віку, як суб'єктивної складової здорового способу життя.

Пропонується для впровадження в практику роботи управлінь Держпродспоживслужби України, гігієнічних кафедр вищих навчальних закладів, центрів громадського здоров'я, медичних працівників дошкільних дитячих закладів, фахівців з гігієни, сімейних лікарів.

До числа факторів, що відіграють ключову роль у підтримці здоров'я дітей дошкільного віку, їх високої працездатності і стійкості до дії несприятливих зовнішніх умов, належить раціональне харчування. Основну частину добового раціону харчування діти, які відвідують дошкільний заклад отримують в організованому колективі, проте саме харчові звички в сім'ї визначають особливості харчової поведінки дитини в майбутньому. Важливим є не тільки характер харчування сам по собі, але і харчові стереотипи, які формуються в дитинстві і визначаються смаками та харчовими стереотипами батьків. Оскільки однією з обов'язкових умов організації раціонального та збалансованого харчування є дотримання спадкоємності в харчуванні дітей в дошкільній установі і вдома, то метою нашого дослідження було встановити рівень гігієнічних знань батьків щодо харчування дітей дошкільного віку, як суб'єктивної складової здорового способу життя. Для цього проведено анкетування 108 батьків дітей, які відвідують дитячі дошкільні установи м. Києва. Нами була розроблена анкета, яка містить фіксовані питання стосовно користі окремих продуктів харчування для здоров'я дітей дошкільного віку з варіантами можливих відповідей на кожне з питань. Критерії вибору опитуваних: батьки дітей віком 3-6 років, згода батьків на участь в анкетуванні, відсутність харчової алергії у дітей.

За результатами опитування батьків було встановлено, що половина з них ($50,0 \pm 4,8$) % вважає, що маса тіла їх дітей у відповідності до віку є оптимальною, третина батьків ($36,1 \pm 4,6$) % вважає, що у їх дітей надлишкова маса тіла, а кожен сьомий ($13,9 \pm 3,3$) % впевнений, що його дитина має дефіцит маси тіла. Майже всі батьки ($99,0 \pm 4,8$) % стверджують, що їх діти мають дуже добрий апетит.

На думку більшості респондентів ($87,96 \pm 3,1$) % у їх дітей сформовані правильні навички приймання їжі і вони їдять з нормальною швидкістю. Тим не менш, у кожній п'ятнадцятій родині ($6,48 \pm 2,4$) % діти поглинають їжу квалливо, що може стати причиною як і надлишкової ваги, так і, через порушення процесу травлення, до захворювань органів травлення.

Встановлено та насторожує той факт, що дві третини батьків ($71,3 \pm 4,4$) % свідомо замінюють основні прийоми їжі дитини «перекушуваннями».

Результати поінформованості батьків стосовно користі окремих продуктів харчування для здоров'я дітей дошкільного віку наведені в таблиці 1.

Таблиця 1 – Розподіл респондентів щодо інформованості стосовно користі окремих продуктів харчування для дітей дошкільного віку, %

Запитання	Розподіл респондентів за відповідями на поставлене питання		
	Так	Ні	Не знаю
Чи корисна для дітей дошкільного віку: – солодка їжа	23,1±4,1	51,9±4,8	25,0±4,2
– солоня їжа	8,3±2,7	47,2±4,8	44,5±4,8
– щодня споживати фрукти, овочі та соки	79,6±3,9	3,7±1,8	16,7±3,6
– нежирні сорти м'яса та риби	89,8±2,9	5,6±2,2	4,6±2,0
– жирні сорти м'яса та риби	22,2±4,0	57,4±4,8	20,4±3,9
– копчені ковбаси	23,1±4,1	56,5±4,8	20,4±3,9
– вживання ікри лососевих та осетрових риб	34,3±4,6	19,4±3,8	46,3±4,8
Чи повинен щоденний раціон дітей дошкільного віку містити:			
– вершкове масло та сметану	64,8±4,6	13,9±3,3	21,3±3,9
– молоко, кисломолочні продукти та сир	88,0±3,1	10,2±2,9	1,8±1,3
– рослинну олію	41,7±4,7	35,2±4,6	23,1±4,1
– каші та картоплю	92,6±2,5	3,7±1,8	3,7±1,8

Лише половина опитуваних батьків (51,9±4,8) % вважає, що дітям дошкільного віку не корисно вживати солодку їжу, а (47,2±4,8) % висловилися за шкоду солоній їжі. Майже 80 % батьків (79,6±3,9) % вважають за корисне щоденне споживання їх дитиною фруктів, овочів та соків. Майже всі опитані батьки (89,8±2,9) % віддають перевагу нежирним сортам м'яса та риби, у той же час кожен п'ятий (23,1±4,1) % вважає за корисне для здоров'я дітей дошкільного віку вживання копчених ковбас, незважаючи на те, що ковбасні вироби містять підсилювачі смаку, консерванти, ароматизатори і барвники. Про користь для дітей ікри риб знає лише третина батьків.

Значно краще батьки поінформовані про користь молочних продуктів для організму дітей. Так, майже дві третини (64,8±4,6) % опитаних відмічають, що щоденний раціон дітей дошкільного віку повинен містити вершкове масло та сметану, а більше 80 відсотків (88,0±3,1) %

респондентів переконані, що молоко, кисломолочні продукти та сир дуже корисні та необхідні у раціони дитини.

Майже одностайні батькі ($92,6 \pm 2,5$) % в думці, що раціон дітей дошкільного віку повинен містити каші та картоплю щодня.

Відносно ставлення дорослих щодо користі щоденного вживання дітьми рослинної олії, особливо нерафінованої, то за результатами опитування встановлено, що, на жаль, менше половини з них ($41,7 \pm 4,7$) % обізнані стосовно важливої біологічної цінності даного продукту.

Таким чином, проведене опитування дозволило встановити не достатній рівень поінформованості та обізнаності батьків щодо організації раціонального харчування дітей дошкільного віку та користі окремих продуктів харчування. Це може свідчити про те, що в умовах сім'ї раціони харчування дітей дошкільного віку не є оптимальними.

Так як у формуванні харчових переваг у дітей дуже важлива роль дорослих, тому одним з основних інструментів у виробленні стереотипів харчування залишається системне проведення освітніх програм як серед дітей, так і їхніх батьків і вихователів. В свою чергу, при розробці дієвих заходів, спрямованих на оптимізацію харчування дітей дошкільного віку, необхідно враховувати соціальне середовище сім'ї, на яке впливає соціально-економічна ситуація в країні.

За додатковою інформацією з даної проблеми звертатися до авторів листа: Платонова А.Г., Яцковська Н.Я., Шкарбан К.С., Сасенко Г.М. (02094, м. Київ, вул. Попудренка, 50, ДУ «Інститут громадського здоров'я ім. О.М. Марзєєва НАМН України», тел. (044) 292-14-05, e-mail: gigdet_igme@ukr.net).

Відповідальний за випуск: О. Мислицький

Підписано до друку 27.11.2020 Друк. арк. 0,13. Обл.-вид. арк. 0,08. Тир. 112 прим.

Замовлення № 110. Фотоофсетна лаб. Укрмедпатентінформ МОЗ України, 04071, м. Київ, вул. Межигірська, 43, каб. 46